

РЕКРЕАЦІЙНЕ ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ В ПРИБЕРЕЖНИХ ЗАХИСНИХ СМУГАХ

Кузнецова Інна, ГЗ-23-1зм

(науковий керівник к.т.н., доц. Шелковська І.М.)

Кременчуцький національний університет імені Михайла
Остроградського

Рекреаційне землекористування в межах прибережних захисних смуг представляє собою форми і способи використання земельних та інших природних ресурсів, умов для цілей рекреації. Такий вид землекористування включає як вплив природи на людину, так і зворотний вплив людини на природу. Тому дослідження рекреаційного землекористування набувають актуальності в сучасних умовах.

Більшість проаналізованих досліджень присвячено рекреаційному природокористуванню, як, наприклад [1], автор якого зазначає, що цей вид природокористування спрямований з одного боку на отримання від природи певних «послуг» для зміцнення і поліпшення здоров'я, забезпечення відпочинку людей, з іншого боку – на збереження живої природи для майбутнього природокористування. Отже, значна увага приділяється природоохоронній функції. Проблеми рекреаційних територій в сучасних умовах висвітлені в праці [2].

Таким чином, рекреаційне землекористування є одним з видів рекреаційного природокористування. Провідне місце в сфері рекреаційного землекористування займає рекреаційна діяльність на землях рекреаційного призначення. Згідно із Земельним кодексом України [3] до цих земель належать земельні ділянки зелених зон і зелених насаджень міст та інших населених пунктів,

навчально-туристських та екологічних стежок, маркованих трас, земельні ділянки, зайняті територіями будинків відпочинку, пансіонатів, об'єктів фізичної культури і спорту, туристичних баз, кемпінгів, яхт-клубів, стаціонарних і наметових туристично-оздоровчих таборів, будинків рибалок і мисливців, дитячих туристичних станцій, дитячих та спортивних таборів, інших аналогічних об'єктів, а також земельні ділянки, надані для дачного будівництва і спорудження інших об'єктів стаціонарної рекреації. Наприклад, на території м. Кременчук рекреаційне землекористування здійснюється поблизу Кам'янського водосховища на р. Дніпро. Рекреаційними об'єктами є: пляжні зони, комплекси відпочинку, яхт-клуб, геологічна пам'ятка природи «Скеля гранітний реєстр», парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва «Придніпровський парк», регіональний ландшафтний парк «Кременчуцькі плавні», земельні ділянки, надані для дачного будівництва тощо.

На землях розташування рекреаційних об'єктів забороняється діяльність, що перешкоджає або може перешкоджати використанню їх за призначенням, а також негативно впливає або може вплинути на природний стан цих земель.

Розглянемо такий рекреаційний об'єкт, як пляжна зона, яка може широко використовуватися для рекреаційних цілей у теплий період року. Під пляжною зоною у Водному кодексі України [4] розглядається прилегла до урізу води частина прибережної захисної смуги, яка характеризується режимом обмеженої господарської діяльності. Пляжна зона є частиною прибережної захисної смуги. А прибережна захисна смуга – це частина водоохоронної зони відповідної ширини навколо водойми, на якій встановлено більш суворий режим господарської діяльності ніж на решті території водоохоронної зони. Прибережні захисні смуги встановлюються по берегах річок та навколо водойм

уздовж урізу води (у меженний період) шириною: 25м – для малих річок, струмків, потічків, ставків з площею менше 3га; 50м – для середніх річок, водосховища на них та ставків площею більше 3га; 100м – для великих річок, водосховищ на них та озер.

На території населених пунктів розміри прибережні захисні смуги, визначаються відповідно до наявних на час встановлення конкретних умов забудови, але не ближче, ніж 10 м від берегу, виходячи з умов експлуатації річки. Межі прибережних захисних смуг, пляжних зон зазначаються в документації із землеустрою, містобудівній документації та позначаються органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування на місцевості інформаційними знаками. Відомості про межі прибережних захисних смуг, пляжних зон вносяться до Державного земельного кадастру як відомості про обмеження у використанні земель [5].

Користування пляжною зоною у зазначених межах повинно здійснюватися з дотриманням вимог щодо охорони природного середовища від забруднення та засмічення і санітарного законодавства. У межах населених пунктів місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування виділяються та облаштовуються пляжні зони для безперешкодного та безоплатного користування.

Наприклад, у м. Кременчук 16 традиційних місць відпочинку жителів біля водних об'єктів міста, з них: 2 обліковані пляжі загальною площею 21,85 га, протяжністю берегової лінії 1875 м – центральний міський пляж і пляж у парку «Воїнів Інтернаціоналістів», 3 облаштовані місця для відпочинку біля води: намита коса в районі парку «Придніпровський», район колишньої човнової станції «Демурівка» у Крюкові, район колишньої човнової станції «Демурівка» і район спорткомплексу «Спорт Лайф» по проспекту Лесі Українки. А також 11 місць стихійного масового відпочинку біля води.

Рекреаційне навантаження – це комплексний показник антропогенного впливу (протягом комфортного періоду), який виражається кількістю відпочивальників на одиницю площі, часом їх перебування на об’єкті рекреації і видом відпочинку. Визначення рекреаційного навантаження здійснюється за такими показниками: одночасна кількість відпочивальників (об’єднаних спільністю одного виду відпочинку, наприклад 100 чоловік) на одиниці площі за обліковий період, чол./га; тривалість облікового періоду, год. (можлива тривалість відпочинку в середньому за один день, наприклад 4 год.); площа території рекреаційного впливу (площа центрального пляжу 13,1 га). За наведеними даними, величина рекреаційного навантаження буде становити 30 люд.-год./га.

Дослідивши прибережні території Кам’янського водосховища (рис. 1), озера у парку «Студентський» та річки Крива Руда було виявлено ряд порушень земельного законодавства.

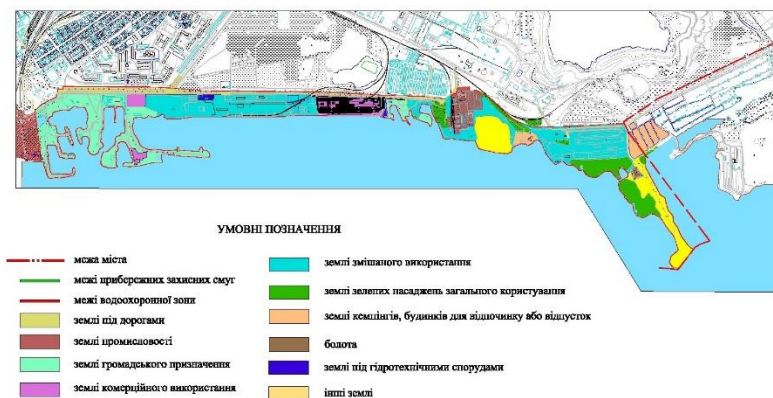

Рис.1 – Фрагмент плану прибережної захисної смуги уздовж Кам’янського водосховища

Найбільше правопорушень зафіксовано на прибережній території Кам’янського водосховища, а саме: недотримання режиму в прибережних смугах та

водоохоронних зонах; необґрунтована забудова прибережних територій; розорювання земель у межах прибережних захисних смуг до урізу води, а також садівництво та городництво; миття та обслуговування транспортних засобів; влаштування звалища будівельних матеріалів; відсутність водоохоронних знаків.

Отже, для подальшого розвитку рекреаційного землекористування повинна бути створена ефективна система прийняття рішень з метою екологізації використання земель рекреаційного призначення, дотримання їх правового режиму використання; здійснюватися діяльність щодо збереження акваторій водних об'єктів, рекреаційних об'єктів, місць відпочинку.

Література

1. Кулініч М.Т. Аквально-терральні рекреаційні комплекси середнього Подніпров'я : дис. ... канд. географ. наук : 11.00.11. Київ, 2016. 184 с. URL: <https://ir.library.knu.ua/server/api/core/bitstreams/572d3d43-13a6-43ea-92d7-21fbf3a43ba1/content> (дата звернення: 12.03.2024).

2. Новаковська І.О., Скрипник Р.Л., Древаль Н.Г. Стан та проблеми рекреаційних територій в умовах сучасних трансформаційних процесів. *Економіка природокористування та охорони навколишнього середовища*. № 3. 2022. URL: <https://reicst.com.ua/pmt/article/view/2022-3-06-01/2022-3-06-01> (дата звернення: 26.03.2024). DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2022-3-06-01>

3. Земельний кодекс України від 20.12.2001 р. № 2905-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text> (дата звернення: 26.03.2024).

4. Водний кодекс України від 06.06.1995 р. № 214/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/213/95-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 26.03.2024).

5. Юсипенко О. М. Методичні підходи

землевпорядного формування рекреаційного землекористування водоохоронних зон та прибережних захисних смуг. Землеустрій, кадастр і моніторинг земель. № 3. 2021. С. 88 – 103.

URL: http://www.agrosvit.info/pdf/8_2020/7.pdf (дата звернення: 26.03.2024).

АНАЛІЗ ЗАКОНОДАВЧИХ АКТІВ ДЛЯ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН У ВОЄННИЙ ЧАС

Кравченко Мальвіна, ГЗ-23-1зм

(науковий керівник к.б.н., доц. Гальченко Н.П.)

Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

Для аналізу законодавчих актів у воєнний час було обрано напрям оренда земельних ділянок. При початковому вивченні цієї теми, я розглянула, а які є законодавчо-правові підстави для оренди земель, а також за участі земельних торгів.

У першу чергу це Земельний кодекс України [1], закон України «Про оренду землі» [2].

Нижче навів перелік законів, які були введені у 2022 році під час воєнного стану в Україні.

1. З 24 лютого 2022 року відповідно до Закону України «Про правовий режим воєнного стану» в Україні введено режим воєнного стану [3].

2. Відповідно до Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо створення умов для забезпечення продовольчої безпеки в умовах воєнного стану» від 24.03.2022 № 2145-ІХ визначено особливості регулювання земельних відносин на час дії воєнного стану серед яких, зокрема: укладення, виконання, зміна, поновлення і припинення договорів оренди землі та набуття права оренди, суборенди земельних ділянок в Україні або окремих її місцевостях, у яких введено воєнний стан, здійснюється з урахуванням